

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES SCHOOL
OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES

Ενιαίος Κατάλογος Συνεργατικού Δικτύου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: αποτίμηση από τους επαγγελματίες πληροφόρησης

Συγγραφέας: Αντωνία Καράμπελα
(ΑΜ: 14006)
Επιβλέπων καθηγητής: Αλέξανδρος
Κουλούρης
Αθήνα, Μάιος, 2020

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- ILSaS - ΜΙΤΟΣ
- Σκοπός - Στόχοι
- Μεθοδολογία
- Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα ILSaS
- Ενότητες ερωτηματολογίου
- Αποτελέσματα
- Συμπεράσματα

Εισαγωγή

- Αρχές 2011: Ο ΣΕΑΒ προτείνει τη «Δημιουργία Κεντρικής Υποδομής για την παροχή Ολοκληρωμένου Περιβάλλοντος Βιβλιοθήκης ως Υπηρεσίας (ILSaS)»
- 2013: Υλοποίηση
- 2018: 1^η αναφορά «Operational and Financial Aspects for Delivering a Consortium Shared LMS The MITOS Project»
- 2020: 1^η αποτίμηση του έργου από τα στελέχη των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

ILSaS - ΜΙΤΟΣ

- Ένας ενιαίος κατάλογος, ο οποίος περιλαμβάνει όλο το σύνολο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών της χώρας σαν μια υπηρεσία χρησιμοποιώντας το ίδιο λογισμικό
- Συγχώνευση έξι διαφορετικών ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων βιβλιοθήκης που ήταν χωρισμένα στην επικράτεια
- Συγχώνευση 26 διαφορετικών ιδρυμάτων με διαφορετικές πολιτικές και διαδικασίες
- Συμμετέχουν 26 από τα 40 ιδρύματα μέλη του ΣΕΑΒ
- Πλατφόρμα υλοποίησης η Sierra Library Service Platform
- Μορφότυπο περιγραφής βιβλιογραφικών δεδομένων MARC21

Σκοπός - Στόχοι

- Συνολική αποτίμηση του έργου που έχει επιτελέσει μέχρι σήμερα ο ενιαίος κατάλογος
- Αποσαφήνιση συγκεκριμένων εννοιών για την κατανόηση του υπό μελέτη θέματος
- Αναφορά στα θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά του ILSaS
- Σύγκριση της παρούσας έρευνας με παρόμοιες προσπάθειες ενοποίησης καταλόγων του εξωτερικού
- Ανάδειξη του βαθμού εξοικείωσης των μελών των συνεργαζόμενων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών σχετικά με τη χρήση και λειτουργία του νέου συνεργατικού συστήματος βιβλιοθηκών και των εφαρμογών που περιλαμβάνει

Μεθοδολογία (1)

- Η έρευνα ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2019 και ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2020
- Η μέθοδος που επιλέχθηκε είναι το ερωτηματολόγιο
- Επιλέχθηκε η εφαρμογή **Lime Survey** για τη δημιουργία και αποστολή του ερωτηματολογίου
- Η έρευνα ήταν επώνυμη, καθώς στάλθηκαν προσωποποιημένες επιστολές στα στελέχη των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- Ο τύπος των ερωτήσεων είναι ως επί τον πλείστον κλειστού τύπου και ανοικτού τύπου (μόνο οι προαιρετικές)
- Η ανάλυση των αποτελεσμάτων πραγματοποιήθηκε σε Microsoft Excel

Μεθοδολογία (2)

- Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε μόνο σε βιβλιοθηκονόμους που εργάζονται στις Ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες (και χρησιμοποιούν το ILSaS)
- Παρόμοιες έρευνες έχουν γίνει μόνο στο εξωτερικό
- Η βιβλιογραφία βασίστηκε κυρίως σε Αγγλικά άρθρα αντίστοιχων ερευνών

Πλεονεκτήματα ILSaS

- Χαμηλό κόστος απόκτησης λογισμικού
- Αυτοματοποιημένη συντήρηση (οι αναβαθμίσεις τους συστήματος πραγματοποιούνται ταυτόχρονα για όλες τις βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στον ενιαίο συνεργατικό κατάλογο)
- Ευελιξία λειτουργίας (τρόπος που πραγματοποιείται η καταλογογράφηση, η ταξινόμηση κ.ά.)
- Κοινές πολιτικές (πχ στους κανόνες καταλογογράφησης)
- Πρόσβαση στον ενιαίο κατάλογο όλων των συνεργαζόμενων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Μειονεκτήματα ILaaS

- Χαμηλή αυτονομία (πχ η διαμόρφωση του συστήματος είναι καθορισμένη πράγμα που σημαίνει πως υπάρχει περιορισμός στην τροποποίησή του)
- Πολυπλοκότητα κατά την μετάβαση από το παλιό σύστημα στο νέο
- Εκμάθηση λειτουργίας του προγράμματος
- Βασικοί κανόνες και συγκεκριμένες πολιτικές που θα πρέπει να ακολουθούνται από όλους

Ενότητες ερωτηματολογίου

- Ενότητα 1 – Προφίλ ερωτώμενου
- Ενότητα 2 – Εργασιακό προφίλ ερωτώμενου
- Ενότητα 3 – Καταγραφή εμπειριών χρήσης προηγούμενου βιβλιοθηκονομικού συστήματος
- Ενότητα 4 – Προσδιορισμός σχέσης στο Συνεργατικό Σύστημα Βιβλιοθήκης ILSaS
- Ενότητα 5 – Αξιολόγηση βασικών υποσυστημάτων ILSaS
- Ενότητα 6 – Αξιολόγηση Κεντρικής Ομάδας Υποστήριξης
- Ενότητα 7 – Σχόλια, Παρατηρήσεις, Προτάσεις για βελτίωση

Αποτελέσματα έρευνας

- Πληθυσμός: 273 άτομα
- Συνολικές απαντήσεις: **225**
- Δείγμα έρευνας: **122** ερωτηματολόγια
- Ποσοστό συμμετοχής στην έρευνα: **45%**
- 103 ερωτηματολόγια (από τα 225 που απαντήθηκαν) κρίθηκαν ακατάλληλα και δεν αναλύθηκαν καθώς δεν είχαν απαντηθεί όλα τα ερωτήματα

Επίπεδο εξοικείωσης προηγούμενου συστήματος

Υποσύστημα καταλογογράφησης	Υποσύστημα καθιερωμένων όρων	Υποσύστημα κυκλοφορίας υλικού	Υποσύστημα περιοδικών εκδόσεων
Αποτελούσε το κύριο αντικείμενο της εργασίας και είχα πολύ καλή γνώση της λειτουργίας του (77,05%)	Αποτελούσε το κύριο αντικείμενο της εργασίας και είχα πολύ καλή γνώση της λειτουργίας του (42,62%)	Αποτελούσε το κύριο αντικείμενο της εργασίας και είχα πολύ καλή γνώση της λειτουργίας του (74,59%)	Αποτελούσε το κύριο αντικείμενο της εργασίας και είχα πολύ καλή γνώση της λειτουργίας του (31,97%)
Υποσύστημα προσκτήσεων	Υποσύστημα αναφορών	Υποσύστημα διαχείρισης εφαρμογής (System Librarian)	
Δεν το χρησιμοποιούσε η βιβλιοθήκη (ανενεργό ή δεν το είχε αγοράσει) (27,05%)	Δεν είχα καμία εξοικείωση/γνώση (30,33%)	Δεν είχα καμία εξοικείωση/γνώση (48,36%)	

Αξιοπιστία προηγούμενου συστήματος (1)

Προσδιορίστε το βαθμό συμφωνίας σας με τις παρακάτω διαπιστώσεις για το προηγούμενο βιβλιοθηκονομικό σύστημα (1- Διαφωνώ πλήρως, 5- Συμφωνώ απόλυτα)

[1. Το προηγούμενο βιβλιοθηκονομικό σύστημα δεν κάλυπτε πια τις νέες ανάγκες μιας ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	42	34,43%
2	20	16,39%
3	30	24,59%
4	14	11,48%
5	16	13,11%
Σύνολο απαντήσεων	122	

Υποστήριξη λογισμικού στο παλιό σύστημα

Οι βιβλιοθηκονόμοι διαφώνησαν σε μεγάλο ποσοστό ότι το προηγούμενο βιβλιοθηκονομικό σύστημα δεν κάλυπτε τις νέες ανάγκες της ακαδημαϊκής βιβλιοθήκης (34%) και ελάχιστοι ήταν αυτοί που συμφώνησαν (13%).

ΑΛΛΑ

Το μεγαλύτερο ποσοστό συμφώνησε πως χρειαζόταν μια αναβάθμιση (33%).

Προσδιορίστε το βαθμό συμφωνίας σας με τις παρακάτω διαπιστώσεις για το προηγούμενο βιβλιοθηκονομικό σύστημα (1- Διαφωνώ πλήρως, 5- Συμφωνώ απόλυτα. Το προηγούμενο βιβλιοθηκονομικό σύστημα στηριζόταν σε λογισμικό το οποίο δεν ανανεωνόταν / δεν κυκλοφορούσαν νέες εκδόσεις]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	30	24,59%
2	21	17,21%
3	18	14,75%
4	12	9,84%
5	41	33,61%
Σύνολο απαντήσεων	122	

Αξιοπιστία προηγούμενου συστήματος (2)

Συμφώνησαν στο μεγαλύτερο μέρος ότι ήταν επιτακτική ανάγκη η βιβλιοθήκη να μεταβεί σε ένα νέο **συνεργατικό** σύστημα με καινούργιες δυνατότητες (37,70%) και μόλις το 15% διαφώνησε.

Προσδιορίστε το βαθμό συμφωνίας σας με τις παρακάτω διαπιστώσεις για το προηγούμενο βιβλιοθηκονομικό σύστημα (1- Διαφωνώ πλήρως, 5- Συμφωνώ απόλυτα)
[5. Ήταν ανάγκη η βιβλιοθήκη να μεταβεί σε ένα σύγχρονο σύστημα με νέες δυνατότητες]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	19	15,57%
2	13	10,66%
3	20	16,39%
4	24	19,67%
5	46	37,70%
Σύνολο απαντήσεων	122	

Υποσυστήματα νέου συστήματος

- Τα υποσυστήματα που ασχολούνται κυρίως οι βιβλιοθηκονόμοι είναι :
  - καταλογογράφησης (77%)
  - κυκλοφορίας υλικού και Διαχείριση Χρηστών (86%)
  - Web OPAC (90%)
  - Web SIERRA (50%)
- Τα υποσυστήματα που ασχολούνται λιγότερο είναι :
  - προσκτήσεων (11,48%)
  - Off line circulation (18,85)
  - σύστημα διαχείρισης εφαρμογής (9%)

Αξιολόγηση βασικών εφαρμογών του νέου συνεργατικού συστήματος

Client Sierra - Καταλογογράφηση	3,56
Client Sierra – Κυκλοφορία υλικού & διαχείριση χρηστών	3,88
Client Sierra– Περιοδικά	3,31
Client Sierra – Προσκτήσεις	3,79
Αξιολόγηση Client Sierra - Web Αναφορές/στατιστικά στοιχεία χρήσης	3,71
Αξιολόγηση της εφαρμογής Web SIERRA	3,61
Αξιολόγηση της εφαρμογής Off -line Circulation	3,65
Αξιολόγηση της εφαρμογής Web Opac	3,64

Εργασιακή εμπειρία

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1. Συμμετοχή στην συγγραφή των λειτουργικών και τεχνικών προδιαγραφών για την προμήθεια του λογισμικού και των λοιπών υπηρεσιών	11 / 122	9,02%
2. Συμμετοχή στη φάση υλοποίησης εκ μέρους της βιβλιοθήκης (μετάπτωση δεδομένων, παραμετροποίηση)	38 / 122	31,15%
3. Συμμετοχή στις εκπαιδεύσεις της εταιρείας υποστήριξης εκ μέρους της βιβλιοθήκης	82 / 122	67,21%
4. Συμμετοχή μόνο σε εκπαιδεύσεις από συναδέλφους που έλαβαν μέρος στα σεμινάρια της εταιρείας υποστήριξης	39 / 122	31,97%
5. Εκπρόσωπος στο ILSaS εκ μέρους της βιβλιοθήκης	30 / 122	24,59%
6. Συμμετοχή στις ομάδες καταλογογράφησης του ILSaS	35 / 122	28,69%
7. Συμμετοχή στις ομάδες τεχνικών του ILSaS	5 / 122	4,10%
8. Επαφή / επικοινωνία / αποστολή αιτημάτων με την Κεντρική Ομάδα Υποστήριξης	64 / 122	52,46%
Σύνολο απαντήσεων	304 επιλογές ή 2,5 επιλογές ανά βιβλιοθηκονόμο	

Μετάπτωση δεδομένων (1)

Δεν πραγματοποιήθηκε
με επιτυχία

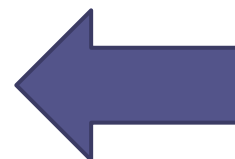

Η ταυτόχρονη μετατροπή των εγγραφών από UNIMARC σε MARC21 και συγχώνευση τους οδήγησε σε λάθη και υποβάθμιση της ποιότητας των εγγραφών.]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	4	3,28%
2	19	15,57%
3	37	30,33%
4	34	27,87%
5	28	22,95%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	3,52	

Η μετάπτωση των δεδομένων
πραγματοποιήθηκε με επιτυχία σε μεγάλο βαθμό

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	23	18,85%
2	39	31,97%
3	30	24,59%
4	26	21,31%
5	4	3,28%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	2,58	

Υποβάθμισε την
ποιότητα των
εγγραφών

Μετάπτωση δεδομένων (2)

Υποβάθμισε την ποιότητα των δεδομένων στους επιμέρους καταλόγους

Οι εγγραφές στους επιμέρους καταλόγους που συγχωνεύθηκαν σε μεγάλο βαθμό δεν τηρούσαν τα βιβλιοθηκονομικά πρότυπα, με αποτέλεσμα την απώλεια / υποβάθμιση της ποιότητας των δεδομένων

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	8	6,56%
2	19	15,57%
3	39	31,97%
4	31	25,41%
5	25	20,49%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	3,38	

Εκπαίδευση για τη χρήση του ILSaS (1)

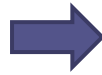
Οι ώρες και το υλικό εκμάθησης του νέου συστήματος δεν ήταν επαρκή

Ερώτηση 5.2 Προσδιορίστε το βαθμό συμφωνίας σας με τις παρακάτω διαπιστώσεις σε ότι αφορά την εκπαίδευση για τη χρήση του ILSaS (1- Διαφωνώ πλήρως, 5- Συμφωνώ απόλυτα)
[1. Οι ώρες και το υλικό της εκπαίδευσης ανταποκρίνονταν στις ανάγκες εκμάθησης του συστήματος.]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	26	21,31%
2	30	24,59%
3	44	36,07%
4	16	13,11%
5	6	4,92%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	2,56	

Εκπαίδευση για τη χρήση του ILSaS (2)

Η εκπαιδευτική διαδικασία
δεν βασίστηκε σε
πραγματικά γεγονότα
εφαρμογής από τις
βιβλιοθήκες

Προσδιορίστε το βαθμό συμφωνίας σας με τις παρακάτω
διαπιστώσεις σε ότι αφορά την εκπαίδευση για τη χρήση του
ILSaS (1- Διαφωνώ πλήρως, 5- Συμφωνώ απόλυτα)
[2. Η εκπαίδευση δεν επικεντρώθηκε σε ρεαλιστικά σενάρια
χρήσης με πραγματικά δεδομένα από τις βιβλιοθήκες και τις
αλλαγές ανά βιβλιοθηκονομικό σύστημα.]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	14	11,48%
2	22	18,03%
3	34	27,87%
4	23	18,85%
5	29	23,77%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	3,25	

Προσδιορίστε το βαθμό συμφωνίας σας με τις παρακάτω
διαπιστώσεις σε ότι αφορά την εκπαίδευση για τη χρήση του
ILSaS (1- Διαφωνώ πλήρως, 5- Συμφωνώ απόλυτα)
[3. Η συνεργατική λειτουργία του συστήματος και η μετάβαση στο
μορφότυπο MARC21 δεν αποτέλεσαν κεντρικό αντικείμενο της
εκπαίδευσης.]

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	11	9,02%
2	9	7,38%
3	46	37,70%
4	28	22,95%
5	28	22,95%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	3,43	

Τα στελέχη των ακαδημαϊκών
βιβλιοθηκών επιθυμούσαν η
εκπαιδευτική διαδικασία να
εστιάσει περισσότερο στη
μετάβαση από το UNIMARC
στο MARC21 , έτσι ώστε να
αποφευχθούν λάθη και η
ποιότητα των εγγραφών να
είναι όσο το δυνατόν καλύτερη

Κεντρική Ομάδα Υποστήριξης (1)

Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού

Θεωρείται ότι το ανθρώπινο δυναμικό που απαρτίζει την ομάδα είναι αρκετό για τη διεκπεραίωση των καθημερινών λειτουργιών

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	24	19,67%
2	36	29,51%
3	34	27,87%
4	22	18,03%
5	6	4,92%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	2,6	

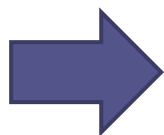
Όταν αντιμετωπίσατε κάποιο πρόβλημα η απάντηση που λάβατε ήταν άμεση

	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	4	3,28%
2	15	12,30%
3	39	31,97%
4	35	28,69%
5	29	23,77%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	3,6	

Επιτυχής
αντιμετώπιση
προβλημάτων

Κεντρική Ομάδα Υποστήριξης (2)

Αποτελεσματικές
οι οδηγίες για την
επίλυση του
προβλήματος

Οι οδηγίες που σας δόθηκαν για την αντιμετώπιση του προβλήματος ήταν αποτελεσματικές		
	Απαντήσεις	Ποσοστό
1	2	1,64%
2	13	10,66%
3	37	30,33%
4	41	33,61%
5	29	23,77%
Σύνολο απαντήσεων	122	
Μέσος όρος	3,7	

Προτάσεις - Παρατηρήσεις των βιβλιοθηκονόμων για το ILSaS

Κατά τη γνώμη μου είναι απαραίτητη η στήριξη της ΚΟΥΣ με περισσότερα άτομα, τα οποία με τη σειρά τους θα υποστηρίξουν πιο αποτελεσματικά και γρήγορα τις βιβλιοθήκες-μέλη. Επίσης, είναι σημαντικό να στελεχωθεί ένα γραφείο με 1-2 έμπειρους βιβλιοθηκονόμους, των οποίων αποκλειστική απασχόληση θα είναι η διόρθωση του καταλόγου, βάσει των αποφάσεων των Επιτροπών Καταλογογράφησης, Περιοδικών και Καθιερωμένων Όρων και σε συνεργασία μαζί τους και με την ΚΟΥΣ.

Οι ώρες των σεμιναρίων που παρακολουθήσαμε ήταν ελάχιστες και πριν την χρήση του προγράμματος.

Να γίνουν σεμινάρια εκπαίδευσης για κάθε λειτουργία του συστήματος ξεχωριστά π.χ. καταλογογράφηση, δανεισμός, προσκτήσεις κτλ.

Η μετάπτωση έγινε με πολλά προβλήματα που μας ταλαιπώρησαν πολύ καιρό και ακόμα εμφανίζονται θέματα. Οι πληροφορίες που έχουν συγχωνευθεί στις εγγραφές από διάφορα ιδρύματα μπερδεύουν και το χρήστη και το βιβλιοθηκονόμο. Το σύστημα επιτρέπει να γίνονται δανεισμοί και κρατήσεις σε τεκμήρια και χρήστες άλλων ιδρυμάτων λόγω duplicate records. Δε λειτουργεί σωστά η κράτηση σε πολύτομα, καθώς δεν κάνει στον τίτλο αλλά πρέπει να επιλέξεις συγκεκριμένο item με αποτέλεσμα να έχει επιστρέψει βιβλίο νωρίτερα και να μείνει στα ράφια χωρίς να εξυπηρετηθεί ο χρήστης γιατί το σύστημα εμφάνισε την κράτηση μόνο όταν ήρθε το συγκεκριμένο item.

Συμπεράσματα

- Οι βιβλιοθηκονόμοι ήθελαν μετάβαση σε συνεργατικό ILS
- Το λογισμικό του ILSaS κρίνεται αξιόπιστο και η προσπάθεια θεωρείται καλή, αλλά
- τα προβλήματα σύμφωνα με την άποψη των επαγγελματιών είναι: η μετάπτωση, η εκπαίδευση και η υποστήριξη (παρότι είναι ικανοποιημένοι θέλουν περισσότερα άτομα υποστήριξης στο γραφείο) – οπότε είναι σκεφτικοί για τη βιωσιμότητά του και την πορεία
- **Επομένως, χρειάζεται:**
- *περαιτέρω εκπαίδευση σε όλα τα υποσυστήματα του ενιαίου καταλόγου*
- *ενίσχυση της Κεντρικής Ομάδας Υποστήριξης*

Μελλοντικές προεκτάσεις της έρευνας

- Ένταξη και άλλων ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών
- Μελλοντική έρευνα σε επαγγελματίες μετά από κάποιο χρονικό διάστημα
- Μελλοντική έρευνα σε χρήστες

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!